כיתה א' | הלכה ומועדים · חמ"ד | נושא 13 מתוך 17 | אייר | 45 דק'

סופרים את העומר: מפסח לשבועות, צעד אחר צעד

ספירת העומר לקראת מתן תורה, ברכת הספירה ומנהגי האבלות, ול"ג בעומר: תלמידי רבי עקיבא ואהבת חברים.

📚 בהתאם לתוכנית הלימודים

לפי תוכנית הלימודים בדינים של משרד החינוך לחמ"ד, **כיתה א'**, הנושא "ספירת העומר ול"ג בעומר": ספירה לקראת מתן תורה, ברכת הספירה, מנהגי אבלות; ל"ג בעומר- סיפור תלמידי ר"ע, התנהגות בין אדם לחברו.

נושא בתוכנית	איפה זה בערכה
ספירה לקראת מתן תורה	פתיחה (לוח ספירה), הסבר המורה, שקופיות 1-2
ברכת הספירה	הלכות 2-3, תרגול עמידה וברכה בכיתה, משימה 1 בדף
מנהגי אבלות	הלכה 5, הסבר המורה, שאלות בחידון
ל"ג בעומר- סיפור תלמידי ר"ע	הסיפור לקריאה, הסבר המורה, שקופית 5
התנהגות בין אדם לחברו	פעילות 'שרשרת המילים הטובות', משימת ציור, מכתב להורים

המקור: תוכנית הלימודים: הלכה כיתות א-ב, מרחב פדגוגי, משרד החינוך. בכיתות א-ב לומדים מחוברות ודפי עבודה של המורה, ולכן הערכה בנויה סביב דפים מוכנים להדפסה.

🧰 הערכה הקבועה של הנושא

1. מערך שיעור מלא למורה (בעמוד הזה)
2. מצגת קצרה לכיתה, מנוקדת
3. דף עבודה לתלמיד: ניקוד מלא ואותיות גדולות
4. תפזורת עם מחוון
5. בוחן 10 שאלות (100 נקודות) עם מחוון

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יסבירו שסופרים 49 ימים מפסח עד שבועות, כהכנה לקבלת התורה.
- התלמידים יכירו את ברכת הספירה ויידעו שסופרים בלילה, בעמידה.
- התלמידים יכירו את מנהגי האבלות בימי הספירה ואת הסיבה להם.
- התלמידים יספרו את סיפור תלמידי רבי עקיבא ויציעו דרכים לכבד חבר.

❓ השאלה הגדולה

לָמָּה סוֹפְרִים יָמִים עַד שָׁבוּעוֹת?

ילדים סופרים ימים עד יום הולדת או טיול, כי מחכים למשהו טוב. דרך החוויה הזו הם מבינים שעם ישראל מחכה לתורה ומתכונן אליה.

🧪 פתיחה

תלו על הלוח 49 עיגולי נייר ריקים ובסופם ספר תורה מצויר. שאלו: למה אתם מחכים ביותר בשנה, ואיך אתם סופרים את הימים? הדביקו מדבקה על העיגול של היום וגלו לילדים שעכשיו כולנו סופרים יחד.

📖 הסבר למורה

בתורה נאמר: "וספרתם לכם ממחרת השבת". מצווה לספור 49 ימים, שבעה שבועות, מליל היום השני של פסח. ביום החמישים חל חג השבועות. העומר היה מנחת שעורים שהביאו לבית המקדש ביום השני של פסח.

הספירה מחברת בין יציאת מצרים למתן תורה. ביציאה זכינו לחירות, ובמתן תורה קיבלנו את התורה. בני ישראל חיכו לתורה כמו שמחכים ליום שמח. כך גם אנחנו מתכוננים כל יום, ומשתפרים מעט.

סופרים בלילה, אחרי צאת הכוכבים, בעמידה, ומברכים קודם: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצוונו על ספירת העומר". אחר כך אומרים את המספר, למשל "היום שלושה ימים לעומר". מי ששכח לספור בלילה סופר ביום בלי ברכה.

בימי הספירה נפטרו תלמידיו של רבי עקיבא. חז"ל מספרים שהם לא נהגו כבוד זה בזה. לכן נוהגים בימים אלה מנהגי אבלות: לא עורכים חתונות, לא מסתפרים ולא שומעים מוזיקה שמחה. יש נוהגים כך בחלק אחד של הספירה ויש בחלק אחר, כל קהילה לפי מנהגה.

ל"ג בעומר הוא היום ה-33 לספירה. לפי המסורת, ביום זה פסקו התלמידים מלמות, ולכן זה יום שמחה. ביום הזה גם נפטר רבי שמעון בר יוחאי, תלמידו של רבי עקיבא, ונוהגים להדליק מדורות ולשמוח.

רבי עקיבא לימד: "ואהבת לרעך כמוך", זה כלל גדול בתורה. המסר לכיתה א' פשוט: הכנה טובה לקבלת התורה היא לכבד את החבר, לוותר ולדבר יפה.

⚖️ מה לומדים בכיתה א': ההלכות

1. **סופרים 49 ימים:** מתחילים בליל היום השני של פסח וסופרים כל לילה עד שבועות. ביום החמישים חוגגים את חג השבועות. (ויקרא כג, טו-טז; שולחן ערוך אורח חיים תפט)
2. **קודם מברכים:** לפני הספירה מברכים "על ספירת העומר". אחר כך אומרים כמה ימים עברו. (שולחן ערוך אורח חיים תפט)

3. **בלילה ובעמידה:** סופרים בלילה, אחרי שיוצאים הכוכבים. עומדים בזמן הברכה והספירה. (שולחן ערוך אורח חיים תפט)
4. **שכחתי לספור:** מי ששכח בלילה, סופר ביום בלי ברכה. ילד ששכח ישאל את ההורים או את המורה איך ממשיכים. (שולחן ערוך, הלכות ספירת העומר)
5. **ימי אבלות:** בימי הספירה לא עורכים חתונות, לא מסתפרים ולא שומעים מוזיקה שמחה. כל קהילה נוהגת לפי מנהגה באילו ימים. (שולחן ערוך אורח חיים תצג)
6. **ל"ג בעומר יום שמח:** ביום ה-33 לספירה שמחים. נוהגים להדליק מדורות, תמיד עם מבוגר ובזהירות. (רמ"א, אורח חיים תצג; מנהג ישראל)

כל קהילה נוהגת לפי מנהגה ולפי פסיקת רבה.

📜 פסוקים לשיעור

וְסָפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת

(ויקרא כג, טו; נבדק מול מכון ממרא)

מקור המצווה: קוראים יחד ומדגישים את המילה וְסָפַרְתֶּם.

וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ

(ויקרא יט, יח; נבדק מול מכון ממרא)

המשפט שרבי עקיבא אהב, פתיחה לפעילות על חברות.

📚 סיפור לקריאה בקול

לְרַבִּי עֲקִיבָא הָיוּ הַרְבֵּה מְאוֹד תַּלְמִידִים.

כּוּלָּם אָהֲבוּ לִלְמוֹד תּוֹרָה.

אֲבָל הֵם לֹא כִּיבְּדוּ זֶה אֶת זֶה.

תַּלְמִיד אֶחָד לֹא הִקְשִׁיב לֶחָבֵר.

תַּלְמִיד אַחֵר לֹא וִיתֵּר אַף פַּעַם.

בַּיָּמִים שֶׁבֵּין פֶּסַח לְשָׁבוּעוֹת קָרָה דָּבָר עָצוּב, וְהֵם נִפְטְרוּ.

בְּיוֹם הַ-33 לַסְּפִירָה זֶה נִגְמַר.

לָכֵן בַּיּוֹם הַזֶּה שְׂמֵחִים, וּבל"ג בָּעוֹמֶר מַדְלִיקִים מְדוּרָה.

וַאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים: חָבֵר טוֹב מְכַבֵּד אֶת חֲבֵרוֹ.

שאלות על הסיפור:

1. מה היה טוב אצל התלמידים של רבי עקיבא, ומה היה חסר?
2. מה אפשר לעשות כדי לכבד חבר בכיתה?
3. למה ל"ג בעומר הוא יום שמח?

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

1. פתיחה: לוח 49 העיגולים, שיחה על ימים שמחכים להם (5 דקות)
2. הסבר: מפסח לשבועות, מצוות הספירה וקריאת הפסוק (8 דקות)
3. תרגול: הכיתה עומדת, המורה מברך והילדים סופרים את היום (5 דקות)
4. סיפור תלמידי רבי עקיבא ושאלות (8 דקות)
5. פעילות 'שרשרת המילים הטובות' (9 דקות)
6. דף עבודה: משימות 1-4 (7 דקות)
7. סיכום: כל ילד אומר משפט טוב לחבר (3 דקות)

🎲 פעילות: שרשרת המילים הטובות

מה מכינים: רצועות נייר צבעוני, טושים, שדכן או דבק.

1. כל ילד מקבל רצועת נייר צבעונית.
2. הילד מצייר או כותב מילה טובה שאמר או יאמר לחבר.
3. מחברים את הרצועות לשרשרת אחת עם סיכות.
4. תולים את השרשרת ליד לוח הספירה ומוסיפים לה חוליה בכל יום עד שבועות.

משחק תנועה / שיר: משחק 'סופרים ועומדים': המורה אומר מספר, והילדים קמים וסופרים בקול עד אליו. מי שאמר מילה טובה לחבר היום, בוחר את המספר הבא.

🤝 התאמה לכל התלמידים

תמיכה: ילדים שעוד לא קוראים מדביקים מדבקה על לוח הספירה ומספרים בעל פה. המורה מקריא להם את משימות הדף.

אתגר: קוראים טובים כותבים משפט שלם על חבר שעשה להם טוב, ומחשבים כמה ימים נשארו עד שבועות.

🏠 מכתב קצר להורים

הורים יקרים, למדנו על ספירת העומר: סופרים 49 ימים מפסח עד שבועות, ומתכוננים לקבלת התורה. שמענו על תלמידי רבי עקיבא ולמדנו לכבד חברים. הציעו לילד לספור איתכם בערב, ובכל יום ספרו יחד על מעשה טוב אחד שעשה לחבר.

💡 הערות למורה

- פטירת התלמידים מסופרת בעדינות, בלי פרטים על מוות או מגפה.
- מדורות ל"ג בעומר: לדבר על בטיחות, רק עם מבוגר, רחוק מבתים ועצים.
- מנהגי האבלות שונים בין הקהילות. לא לקבוע לילדים 'מה נכון', אלא לכבד כל מנהג.
- מתאים ללמד מיד אחרי פסח. כדאי להשאיר את לוח הספירה בכיתה עד שבועות.

📝 בדף העבודה

4 משימות קצרות עם ניקוד מלא ואותיות גדולות, ומחוון בעמוד השני. אפשר לצרף את התפזורת כמשימת המשך.

לדף העבודה ←

מקורות

- תוכנית הלימודים: הלכה כיתות א-ב (משרד החינוך, מרחב פדגוגי)
- ויקרא כג, טו (מכון ממרא)
- ויקרא יט, יח (מכון ממרא)

החומר נכתב במקור לאתר. הניקוד נעשה בעזרת מנקד ממוחשב (דיקטה) ונבדק במדגם. נוצר בבינה מלאכותית.

מחוון: ספירת העומר ול"ג בעומר

1. בַּלַּיְלָה
2. ✓ סוֹפְרִים 49 יָמִים · ✗ מְבָרְכִים אַחֲרֵי הַסְּפִירָה · ✓ סוֹפְרִים בַּעֲמִידָה
3. פֶּסַח · שָׁבוּעוֹת · תּוֹרָה
4. ציור אישי. לבדוק שהציור מתאים לנושא, ולעודד לכתוב מילה אחת.